

PHẬT TỬ CÓ THỂ GIÚP TÁI LẬP SỰ HÒA HỢP TRONG XÃ HỘI TÂN TIẾN KHÔNG?

B.D Dipananda *
Nguyễn Đình dịch

TÓM TẮT

Ngày nay, bạo lực là một vấn đề lo ngại cho tôn giáo của nhóm dân tộc thiểu số tại các vùng nam và đông nam châu Á. Các nhóm chính trị bảo thủ và chính thống đang nỗ lực thống trị cảnh quang chính trị và tôn giáo tại các nước như Bangladesh và Miến Điện, đã đàn áp tôn giáo của các nhóm thiểu số. Các bạo động cộng đồng đã trở thành sự thật đau buồn trong các xã hội rộng lớn và hậu quả biến động lan tràn đến các nước lân cận. Bạo động chống người Hồi giáo thiểu số tại Miến Điện đã khiến những người cuồng tín Hồi giáo ở Bangladesh trả đũa lại, đàn áp những người Phật giáo thiểu số và đốt phá nhà cửa và tự viện Phật giáo vào tháng 9-2012. Thật là bất hạnh khi những bạo động cộng đồng như thế đã chuyển thành một sách lược chính trị, tạo bất lợi rõ ràng cho các nhóm dân tộc thiểu số. Bài tham luận này đề nghị các giải đáp trên các cấp bậc khác nhau để giải quyết tình huống bạo lực, áp dụng Phật pháp để giải quyết các xung động liên tôn và khuyến khích sự bao dung và hòa hợp tôn giáo.

(*) MBS, Đại học Hồng Kông

Từ khóa: Bạo động, Bangladesh, Chính thống, Miến Điện, Hồi giáo, Phật tử, Hòa bình.

DẪN NHẬP

Trong những năm gần đây, người ta thường nói đến tầm quan trọng của sự bao dung cộng đồng và không kỳ thị tôn giáo giữa các tín đồ, các cộng đồng và các quốc gia. Tuy nhiên, thực tế cho thấy sự bao dung đó không bền vững và thiếu vắng, với các chứng cứ qua nhiều giai đoạn của tra tấn, đánh đập, giết hại và tàn phá các di sản tại nhiều quốc gia. Những báo cáo gần đây của ECOSOC (Hội đồng Kinh tế và Xã hội Liên Hiệp Quốc) đã nhận rõ tác động của sự xây dựng hòa bình phục hồi hậu xung đột là cần thiết để giải quyết vấn đề [1]. Tuy nhiên, các báo cáo này chỉ liên quan đến các vấn đề hòa bình và phát triển tại các nước như Nam Sudan [2], vài nước châu Phi [3], Afghanistan [4] và Haiti [5], những nơi có bạo động nghiêm trọng trong cùng một xứ sở. Trong số các loại bạo động, “bạo động cộng đồng” đặc biệt nghiêm trọng cho các nhóm tôn giáo thiểu số tại các quốc gia ở nam và đông nam châu Á ngày nay, và Liên Hiệp Quốc vẫn chưa nhận định rõ ràng sự khác biệt này trong báo cáo của họ. Bài tham luận này sẽ đặt trọng tâm vào các biến cố bạo động gần đây tại Nam và Đông nam châu Á như Bangladesh và Miến Điện, để soi rọi sự thật đáng buồn về sự hòa hợp tôn giáo vùng này. Bài tham luận phát thảo đề cương để áp dụng tại quê hương của tôi, nước Bangladesh, và các quốc gia khác.

Đầu tiên, bài viết sẽ đặt trọng tâm về sự hòa hợp cộng đồng lâu dài giữa những Phật tử và tín đồ Hồi giáo tại Miến Điện và Bangladesh, đã bị phá tan vào tháng 9, 2012 [6]. Những tiền đề và hậu quả chung quanh các biến cố bạo động tại Ramu (Bangladesh) tạo ảnh hưởng tiêu cực đến sự hòa bình và an ninh giữa hai nước láng giềng Bangladesh và Miến Điện. Bài viết được chia làm ba phần. Phần Một trình bày các bạo động gần đây (từ tháng 9-2012 trở đi) tại Bangladesh, chịu ảnh hưởng của các bạo động có mục tiêu chống nhóm thiểu số Hồi giáo tại Miến Điện [7]. Phần Hai sẽ trình bày phương cách để ngăn ngừa bạo động dựa theo kinh điển và đạo đức qua quan kiến Phật giáo về giáo thuyết bất bạo động. Cuối cùng, Phần Ba sẽ đề nghị các biện pháp cần thiết để nuôi dưỡng hòa bình.

I. BẠO ĐỘNG CHỐNG NHỮNG NGƯỜI KHÔNG THEO HỒI GIÁO TẠI BANGLADESH

Bangladesh là một quốc gia đa tôn giáo, đa sắc tộc và đa văn hóa với dân số 150 triệu [8]. Hiến pháp quốc gia cho mọi công dân quyền bình đẳng để sinh hoạt tôn giáo an bình và tự do quảng bá văn hóa: “Nhà nước sẽ không phân biệt ngăn cấm các công dân trên cơ sở tôn giáo, chủng tộc, giới tính hay sinh quán” [9]. Mặc dù có hiến pháp quy định như thế từ khi quốc gia được thành lập (1971), đôi khi các nhóm tôn giáo thiểu số đã bị nhóm Hồi giáo đa số đàn áp. Trong những thập niên vừa qua, chúng ta đã thấy các dạng thức mới về bạo động như Xung đột Tôn giáo, Tẩy sạch Chủng tộc, Bạo động Ấn Độ giáo/Hồi giáo. Mặc dù đa số tin rằng chỉ có những người chính thống Hồi giáo hoàn toàn chịu trách nhiệm gây ra các bạo động chống những người phi Hồi giáo tại Bangladesh, theo sự quan sát của tôi, vấn đề này phức tạp hơn. Có 2 lý do chính về bạo động chống những người phi Hồi giáo tại Bangladesh:

1. Động lực tôn giáo – Những người Hồi giáo gây bạo động chống những người phi Hồi giáo, để xua đuổi họ ra khỏi Bangladesh.
2. Động lực chính trị - một số đảng phái thúc đẩy bạo động chống những người phi Hồi giáo để thủ lợi.

Động lực tôn giáo gây bạo động

Bạo động tôn giáo tại Bangladesh bắt nguồn từ chiến tranh giải phóng năm 1971. Trong cuộc chiến giành độc lập, cộng đồng Ấn giáo đã bị tấn công tàn nhẫn và cướp bóc, và bị xua đuổi ra khỏi quê hương họ. Sau cuộc chiến giành độc lập và cho đến ngày nay, những người Hồi giáo quá khích liên tục tấn công người Ấn giáo để chiếm đất và tài sản. Bangladesh là một quốc gia thế tục, các người cực đoan Hồi giáo liên tục thúc đẩy để áp đặt luật bảo thủ Sharia của Hồi giáo trên khắp lãnh thổ. Một thí dụ: đảng chính trị “Jamaat-e-Islami Bangladesh” [10] cổ vũ việc đưa các lý tưởng Hồi giáo vào hệ thống quản lý nhà nước.

Theo các báo cáo thống kê của Ấn Độ, Pakistan và Bangladesh, dân số Ấn giáo tại Bangladesh đã tụt giảm qua nhiều thập niên vì các chiến dịch diệt chủng và tỉ lệ sinh sản tương đối cao của người Hồi giáo [11].

Năm	Tỉ lệ dân số Ấn giáo (%)
1941	28.0
1951	22.0
1961	18.5
1974	13.5
1981	12.13
1991	11.61
2001	9.6
2011	8.5

Dân số Phật giáo ít hơn 1% tổng số dân Bangladesh [12]. Nói chung, hòa hợp cộng đồng đã hiện hữu hòa bình giữa người Phật giáo và Hồi giáo từ khi Bangladesh được độc lập (1971). Tuy nhiên, thật không may trong tháng 9 năm 2012, một bức ảnh đơn giản được đăng trên Facebook [13] cáo buộc xúc phạm Hồi giáo đã gây ra một cơn giận dữ cuộn cuộn, dẫn đến sự tàn phá tàn bạo các chùa Phật giáo và các nhà Phật tử ở Ramu, đông nam Bangladesh. Hàng ngàn phần tử cực đoan Hồi giáo đốt cháy và cướp phá hơn hai mươi ngôi chùa và hơn năm mươi nhà Phật tử, xem như là vụ tấn công cộng đồng Phật giáo tồi tệ nhất trên từ khi Bangladesh được độc lập vào năm 1971. Bạo lực đã được chuyển đến những nơi khác trong huyện Chittagong, phá hoại chùa chiền Phật giáo và các đền thờ Ấn độ giáo. Sự tàn bạo có thể được hiểu trong câu chuyện của Hòa thượng Satyapriya (85 tuổi), một trong những tu sĩ Phật giáo có phẩm vị cao nhất ở Bangladesh:

“Và Hòa thượng đã phải chạy đi để bảo vệ mạng sống. Khi đám đông tấn công tu viện, các môn đệ bảo vệ hai bên, nhắc ngài lên khỏi mặt đất và mang ngài vào ruộng lúa. Đó là nơi mà ngài ẩn mình suốt đêm và sống sót. Với hối tiếc sâu xa nhất, ngài cho biết “Nền văn minh của tôi bị mất. Cuộc đời phụng thờ của tôi về thờ đã đi trong vô vọng. Tôi là một người đã mất mát tất cả. Thậm chí vào năm 1971, tôi đã không nhìn thấy sự tàn bạo kỳ cục này đối với chúng tôi. Đàn ông và phụ nữ Hồi giáo đã từng đến tị nạn trong tu viện của tôi vào năm 1971 để tránh thoát các cơn thịnh nộ của quân đội Pakistan. Tôi đã cứu thoát rất nhiều người Hồi giáo trong cuộc đàn áp tàn bạo của những người Pakistan. Hôm nay tôi cảm thấy bị đánh bại. Xin cứu thế hệ tương lai của con em chúng tôi!” [14]

Vào những thời điểm trong lịch sử gần đây của Bangladesh, bạo lực đã gây ra nhiều chuyện tàn nhẫn với những người bản địa sống ở vùng đồi Chittagong (CHT), hầu hết là Phật tử. Trong các sự cố này, Chính phủ đã lắt léo từ người dân bản địa để cung cấp đất tái định cư của người Hồi giáo nghèo từ các nơi khác. Người ta tin rằng những kẻ tấn công tại Ramu muốn thu chiếm tài sản của các Phật tử, để tái định cư hàng ngàn người Hồi giáo Rohingya đã từ Myanmar vượt biên đi vào Bangladesh trong vài năm qua. Vì vậy, việc mở rộng địa lý (CHT và đồng bằng khu vực) của bạo lực đối với cộng đồng Phật giáo đã làm cho họ bị xáo trộn liên tục với trạng thái cảm xúc lo lắng.

Động cơ chính trị cho bạo lực

Không chỉ những Phật tử, nhưng cộng đồng Ấn độ giáo cũng thường xuyên bị tấn công sau mỗi cuộc bầu cử, cho dù họ bỏ phiếu hay không. Thực tế đau lòng nhất là người ta nghĩ rằng các cộng đồng dân tộc thiểu số được xem ủng hộ đảng cầm quyền, Liên minh Awami. Kết quả là, các đảng phái Hồi giáo đối lập đã kích động cướp bóc và tấn công tàn bạo để ngăn chặn bỏ phiếu cho chính phủ cầm quyền, và điều tương tự xảy ra sau khi cuộc bầu cử quốc gia vào tháng Giêng năm 2014 [15]. Mặc dù đảng cầm quyền bày tỏ ý định của mình để ngăn chặn các cuộc tấn công và trừng phạt các thủ phạm, trong nhiều trường hợp những kẻ tấn công đã không bao giờ bị bắt. Thậm chí đôi khi các đảng phái thế tục lại liên quan đến giết người, cướp bóc, hãm hiếp, đổ lỗi được đưa vào đối thủ chính trị của mình để nắm giữ quyền lực và được sự hỗ trợ quốc tế. Ngay cả trong vụ bạo loạn tại Ramu, nhiều kẻ chủ mưu có kết nối bất hợp pháp với các nhóm chính quyền hiện nay, do đó, họ được tự do không bị bắt giữ. [16]

Sau thảm kịch Ramu, vào tháng Hai và tháng Tư năm 2013, cộng đồng Phật giáo đã chịu thêm bạo lực tôn giáo, qua các biến động tương tự, cướp bóc và đốt cháy các chùa ở Satkaniya [17], Patiya [18] và Boalkhali và trong huyện Chittagong. Một lần nữa, vào tháng Tám năm 2013, bạo lực tương tự xảy ra tại Kharachari, vùng đồi Chittagong, nơi ngôi chùa Phật giáo và năm làng của người dân bản địa, Chakma và Tripura, bị đốt cháy. Trong năm 2012 và 2013, giữa tháng Hai và tháng Mười Một, ít nhất 20 cuộc tấn công đã được báo cáo, xảy ra cho các cộng đồng thiểu số tại Hathazari và Bashkhali trong vùng Chittagong, Kaliganj trong vùng

Satkhirā, Chirirbandar trong vùng Dinajpur, vùng Cox Bazar cạnh Ramu, Sathia thuộc vùng Pabna, Barisal và các vùng khác [20]. Danh sách rất dài, và kết quả của bạo lực là các Phật tử và các nhóm tôn giáo thiểu số khác đang sống trong sợ hãi, và sự thiếu tự tin tại quê hương của họ.

Ảnh hưởng của người Hồi giáo Rohingya trên bạo lực tại Ramu

Mặc dù người ta nói rằng bạo loạn tại Ramu xảy ra do một sự xúc phạm đạo Hồi, còn có nhiều yếu tố góp phần khác. Thứ nhất, người dân tộc thiểu số Rohingya theo Hồi giáo sinh sống tại nước láng giềng Myanmar đã bị đàn áp bởi đa số Phật tử Myanmar trong một thời gian dài, tạo một căng thẳng tôn giáo trong khu vực. Thứ hai, người Hồi giáo thiểu số là nạn nhân ở các nước khác trong khu vực như Sri Lanka, nơi các Phật tử có đường lối cứng rắn nhắm đến cả người Hồi giáo và Thiên chúa giáo [21]. Giáo sư Shapan Adnan phát biểu:

“Việc các người Hồi giáo Bengali đốt phá các ngôi chùa và nhà cửa Phật tử vào cuối tháng 9 năm 2012 tại Ramu, đông nam Bangladesh, dường như có liên quan một phần đến bạo lực đang diễn ra cho người Hồi giáo Rohingyas Hồi giáo tại Miến Điện, gây ra bởi các Phật tử Rakhaine và lực lượng an ninh Miến Điện” [22]

Vai trò tích cực của tu sĩ trong bạo lực

Các vụ “bạo lực cộng đồng” (đã đề cập trong phần giới thiệu) chủ yếu xảy ra ở những nước mà các nhà lãnh đạo tôn giáo cực đoan cũng chịu trách nhiệm kích động những tình huống tàn bạo như vậy. Ví dụ, một số tu sĩ Phật giáo Sri Lanka và Myanmar là dẫn đầu lãnh đạo và xúi giục bạo lực cộng đồng chống lại người Hồi giáo thiểu số Thiên chúa giáo. Tại Sri Lanka, tổ chức Bodu Bala Sena (2012) là một Tổ chức Yêu nước Sinhala được thành lập bởi tu sĩ Phật giáo Kirama Wimalajothi và Galagoda Aththe Gnanasara. Tổ chức này đóng vai trò quan trọng trong việc khuyến khích bạo lực đối với những người không theo đạo Phật tử ở Sri Lanka: “Một tổ chức được gọi là Bodu Bala Sen, hoặc Sức mạnh Lực lượng Phật giáo, dẫn đầu tổ chức bạo lực đối với người Hồi giáo ở các vùng khác nhau của đất nước” [23]. Tuy nhiên, họ tuyên bố rằng họ đang bảo vệ Phật giáo. Tất nhiên, ý kiến của tôi là Phật giáo và bản sắc Sinhala có liên quan và không thể tách rời. Trường hợp tương tự được áp dụng ở

Myanmar. Cũng được hiểu rằng Phật giáo là nền tảng của bản sắc Miến Điện. Vì sự vắng mặt của các tổ chức dân chủ, tự do ngôn luận trong xã hội dân sự, “thanh lọc sắc tộc” đã được phát động trong nhiều năm. Tại Miến Điện, điều không may là một số tu sĩ đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra bạo lực đối với người Hồi giáo Rohingya thiểu số. Ngoài ra còn có một tổ chức gọi là “969” Phong trào Phật giáo Yêu nước, do Thượng tọa U Wirathu, là người chủ xướng, theo tạp chí Times trong bài viết có tựa đề “Bộ mặt của Phật giáo khủng bố.” [24]

Thật không may, chúng ta nghe quá thường xuyên về nhiều hành vi chính trị và bạo lực biện minh nhân danh Hồi giáo ở các nước Hồi giáo chiếm ưu thế như Bangladesh, Afghanistan, Pakistan. Vì vậy, không có gì đáng ngạc nhiên về các người cực đoan Hồi giáo đóng vai trò huy động quần chúng, hoạch định chính sách, và là các diễn viên chính trong các vụ thanh lọc sắc tộc được biết như là bạo lực giáo phái và cộng đồng. Tuy nhiên, cũng là đúng sự thật và công bằng để nói rằng hầu hết các tu sĩ của mọi tôn giáo đã góp phần thúc đẩy hài hòa cộng đồng bằng cách truyền giảng giáo lý tinh thần của hòa bình và cảm thông.

II. THÁI ĐỘ PHẬT GIÁO ĐỐI VỚI CHỦ NGHĨA TÔN GIÁO CHÍNH THỐNG

Rất nhiều vị thầy tôn giáo đã có những hướng dẫn tinh thần rất giá trị. Nhưng đôi khi, cũng có những vị, thay vì vun trồng tâm linh bên trong, lại hướng đến một cái nhìn cực đoan, bảo thủ, một loại tông giáo thường được biết như là chủ nghĩa chính thống. Chủ nghĩa chính thống tôn giáo có thể được chia thành hai loại: 1. Chính thống giữa hai hay nhiều hay nhiều tôn giáo khác nhau (liên giáo), và 2. Chính thống giữa hai hay nhiều phái của cùng một tôn giáo (nội giáo). Ngày nay, các nhà xã hội học đang cố gắng xác định nguyên nhân gốc rễ của trào lưu chính thống tôn giáo. Tuy nhiên, chúng ta có thể tìm thấy câu trả lời tốt nhất trong giáo lý Phật giáo. Theo Phật giáo, chủ nghĩa chính thống có thể được định nghĩa là chấp thủ vào quan kiến một cách cứng nhắc, chẳng hạn như quan kiến “Chỉ duy nhất điều này là đúng sự thật, tất cả các điều khác là sai”. Đó là “chấp thủ kiến” [25]. Đây là một sự tuân thủ ngoan cố mạnh mẽ vào quan kiến/ý thức hệ của chính mình. Trong bài giảng của Đức Phật trong kinh

“Ví dụ con rắn” dạy về sự nguy hiểm của chấp thủ quan kiến, Đức Phật nói:

“Chư Tỷ-kheo, ở đây có một số người ngu si học pháp, như Kinh, Ứng tụng, Giải thuyết, Kệ tụng, Cảm hứng ngữ, Như thị ngữ, Bôn sanh, Vị tăng hữu pháp, Phương quảng. Sau khi học các pháp này, họ không quán sát ý nghĩa những pháp ấy với trí tuệ. Những pháp ấy, vì ý nghĩa không được trí tuệ quán sát, nên không trở thành rõ ràng. Họ học các pháp chỉ vì lợi ích, muốn chỉ trích người khác, chỉ vì lợi ích, muốn khoái khẩu biện luận, và họ không đạt được mục tiêu mà sự học pháp hướng đến. Những pháp ấy vì nắm giữ sai lạc nên đưa họ đến bất hạnh, đau khổ lâu dài. Vì sao vậy? Nay các Tỷ-kheo, vì nắm giữ sai lạc các pháp.” [26]

Vị trí Phật giáo đối với các tôn giáo khác

Đức Phật công nhận các tôn giáo khác có quyền tồn tại. Ngay cả khiuông Upali, một đệ tử nổi tiếng của Nigantha Nataputta, lãnh đạo Kỳ-na giáo, trở thành đệ tử của Đức Phật, Đức Phật khuyên ông nên tiếp tục đối xử rộng lượng với vị đạo sư của và các môn đệ của tôn giáo cũ:

“Này gia chủ, gia đình ông từ lâu ủng hộ các đệ tử Niganthas, và ông nên tiếp tục cúng dường khi họ đến nhà ông” [27]

Hơn nữa, trong kinh Thiện Sanh, Đức Phật dạy ông Thiện Sanh phải biết kính trọng và cúng dường đến tất cả các đạo sư [28]. Trong ý nghĩa này, chúng ta có thể nói rằng Đức Phật không bao giờ lên án bất cứ tôn giáo nào. Nhìn chung, Phật giáo công nhận sự hiệp nhất của nhân loại. Đức Phật bác bỏ hệ thống giai cấp. Trong kinh Vāsetṭha, Đức Phật lập luận chống lại hệ thống giai cấp bởi đối số sinh học. Bài kinh bắt đầu bằng cách nói rằng các loại khác nhau của các loài, chẳng hạn như kiến, sâu, các loài chim, các loài động vật bốn chân có nhiều sự khác biệt sinh học. Nhưng khi nói đến con người, chúng ta không thể nhận thấy sự khác biệt sinh học như vậy. Ví dụ: -

“Cũng không phải trong tóc, đầu, tai, mắt, miệng, mũi, môi, lông mày; cũng không phải trong vai, cổ, bụng, lưng, hông, ngực, bộ phận sinh dục; cũng không phải trong cánh tay, ngón tay, móng tay móng chân, đầu gối,

đùi, màu da và tiếng nói. Trên thân thể con người, không có gì đặc biệt có thể được tìm thấy.” [29]

Một lần nữa, như tôn giáo, Phật giáo không tuyên bố những gì là tốt và chân chính là chỉ giới hạn trong Phật giáo. Trong lĩnh vực này, chúng ta có câu này:

“Bất cứ điều gì thiện thuyết là tất cả những lời của Đức Thế Tôn, bậc A La Hán, Chánh Đẳng Chánh Giác.”[30]

Câu này có nghĩa là nếu có bất cứ điều gì thiện thuyết, bất kể ở đâu, khi nào và do ai nói, cũng là lời Đức Phật. Vì vậy, bất cứ điều gì thiện thuyết được nói ra bởi các đạo sư khác cũng là lời của Đức Phật. Và nếu có điều gì là “ác thuyết”, đó không phải là lời của Đức Phật.

III. HÒA HỢP TÔN GIÁO VÀ ỔN ĐỊNH CỘNG ĐỒNG

Khía cạnh chính của xây dựng hòa bình là tư duy về hòa hợp tôn giáo và ổn định cộng đồng. Khi chúng ta nói về văn hóa tôn giáo, Phật giáo có thể được biểu thị bởi tính văn hóa đa dạng. Ngày nay, chúng ta có thể quan sát các hình thức khác nhau của các nền văn hóa Phật giáo ở Trung Quốc, Nhật Bản, Thái Lan, vv. và như thế, có thể nói rằng Phật giáo không phải là một tôn giáo bị ràng buộc bởi bất kỳ một nền văn hóa nào. Trong xã hội hiện đại của chúng ta, các làn sóng toàn cầu hóa chính trị và kinh tế dường như không tạo ra sự hài hòa xã hội hay một liên bang hòa bình. Có lẽ là vì toàn cầu hóa theo kiểu này là dựa trên các giá trị của chủ nghĩa tư bản phổ quát. Thay vì đó, chúng ta nên thúc đẩy sự hòa hợp cộng đồng và tự do tôn giáo, dựa trên các nguyên tắc đạo đức của hoàng đế A Dục, người đã cai trị đất nước Ấn Độ từ 269 TCN đến 232 TCN. Ví dụ:

“Vua Piyadasi, người được chư thiên yêu mến, kính trọng những người xuất gia và tại gia của tất cả các tôn giáo, và nhà vua tôn vinh họ với quà tặng và danh hiệu đủ loại. Nhưng vua Piyadasi, người được chư thiên yêu mến, không đề cao giá trị các quà tặng và danh hiệu, mặt khác, nhà vua đề cao giá trị về sự tăng trưởng trong các yếu tố cần thiết của tất cả các tôn giáo.” [31]

Tác động vào việc xây dựng hòa bình quốc tế

Bạo lực là đáng lo ngại, và liên hệ với hòa bình. Người ta giả định rằng ngăn chặn bạo lực có nghĩa là thúc đẩy hòa bình. Nghiên cứu có thể được tiến hành để xác định nguyên nhân của bạo lực, và các công trình tái phục hồi có thể được thúc đẩy để giảm bớt căng thẳng các nguồn bạo lực. Ở các nước châu Á như Bangladesh, Myanmar và Sri Lanka, nơi mà bạo lực cộng đồng được xác định là một vấn đề nghiêm trọng, chúng ta có thể chủ động xây dựng hòa bình bằng cách áp dụng các nguyên tắc của Đức Phật về tình huynh đệ, tự do và hòa hợp giữa các nhóm tôn giáo khác nhau. Điều vô cùng quan trọng là phát triển lòng bao dung và sự chia sẻ. Theo Phật giáo, các khái niệm sau xác định bạo lực:

Những lời xấu đổ lỗi cho người khác, lời ngoan cố làm nhục người khác.

Từ những hành vi này, xảy ra hận thù và oán giận.

Từ đó mâu thuẫn phát sinh, tạo trong người những suy nghĩ độc hại (Pháp Cú; Đại tạng 4: 210) [32]

Chúng ta có thể thực hành lời Phật dạy về bất bạo động, chẳng hạn như:

Ai sống trong với lòng bi mẫn sẽ không có ý chí xung đột;

Ai sống với lòng từ ái sẽ luôn luôn hành động một cách thích hợp nhất.

(Pháp Cú, Đại Tạng 4: 210) [33]

Sau khi quan sát các kết quả khủng khiếp của bất hòa cộng đồng, chúng ta cần phải bắt đầu và thiết kế các chính sách mới, trong nước và ngoài nước. Chúng ta có thể phát triển các nghiên cứu thực địa để tăng cường sự hợp tác xã hội và tôn giáo, thúc đẩy bản sắc đa văn hóa và đa sắc tộc vì lợi ích của tất cả mọi người trong xã hội. Ngoài các đề xuất đã được đệ trình tại Liên Hiệp Quốc và Hội đồng Kinh tế Xã hội (ECOSOC), một trong những gợi ý là có diễn đàn đối thoại liên tôn giữa các nhà lãnh đạo tôn giáo khác nhau. Trong bối cảnh này, mọi người từ tất cả các tôn giáo sẽ được mời để chia sẻ quan điểm và mối quan tâm của họ trong một khung cảnh bình an về các vấn đề:

- a) làm thế nào để các tín ngưỡng khác nhau có thể sống hài hòa với nhau,
- b) làm thế nào để xây dựng lòng tin và sự hiểu biết giữa con người từ các tôn giáo khác nhau,
- c) làm thế nào để chia sẻ kiến thức và văn hóa tôn giáo với nhau,
- d) làm thế nào để đạt được sự hài hòa cộng đồng bằng cách làm việc với nhau; và
- e) làm thế nào để hỗ trợ nhau khi khó khăn cộng đồng phát sinh.

Để đánh dấu tầm quan trọng của đề nghị trên, chúng ta có thể đưa một phương châm *“Đức tin cho mỗi cá nhân, và đất nước là cho tất cả”*.

Hơn nữa, chính phủ của mỗi quốc có thể khuyến khích các nhà lãnh đạo ngành giáo dục để dạy lòng bao dung và khuyến khích tính đa dạng văn hóa cho tất cả các công dân của mình. Thông qua các kênh giáo dục, quan điểm có thể thay đổi một cách cùng có lợi giữa các sinh viên và giáo viên đến với nhau từ tín ngưỡng khác nhau.

Như chúng ta đã thảo luận, các biến động cộng đồng chủ yếu xảy ra ở các quốc gia nơi các nhà lãnh đạo tôn giáo cực đoan chịu trách nhiệm kích động những tình huống tàn bạo như vậy. Để đáp ứng với vấn đề này, chúng tôi đề nghị các giải pháp tiếp theo:

1. Tính toàn vẹn của bản sắc văn hóa và di sản cần phải được công nhận và bảo vệ cho các cộng đồng bị áp bức, phấn đấu cho việc bảo tồn và phát huy các bản sắc văn hóa và tôn giáo khác nhau.
2. Các tổ chức tôn giáo quốc tế có thể được mời đến với nhau để tăng cường sự hòa hợp tôn giáo tại những nơi có nhu cầu.
3. Trong số các thành viên của tổ chức tôn giáo, một ủy ban riêng biệt sẽ được lựa chọn để tạo thành một tổ chức thế tục độc lập, thúc đẩy một cơ chế trung lập để giải quyết xung đột. Họ sẽ đến thăm viếng khu vực bị ảnh hưởng với một đội ngũ hoá giải căng thẳng và giải quyết tranh chấp để làm dịu tình hình.

Một ủy ban liên tôn như vậy có thể được tổ chức bởi tổ chức quốc tế như Liên Hiệp Quốc mà ngày nay đóng một vai trò quan trọng trong việc điều chỉnh quan hệ giữa các quốc gia.

KẾT LUẬN

Bài tham luận này nêu ra tình trạng bạo lực hiện xảy ra ở các nước phía Nam và Đông Nam châu Á như Bangladesh và Myanmar. Bài viết điều tra lý do tại sao bạo lực cộng đồng đã xảy ra, đặc biệt tại Bangladesh.

Một điều đáng nói sau khi bạo lực Ramu xảy ra, chính phủ Bangladesh đã phối hợp với nhà trung gian, các nhà ngoại giao, các nhà chính trị, các nhà nhân văn, nhân viên xã hội, giáo sư, sinh viên và người nước ngoài cùng đến làm việc với nhau để tạo ra một tình hình hòa bình. Chính phủ Bangladesh đã dẫn đầu các nỗ lực tái xây dựng để sửa chữa những ngôi đền chùa và nhà cửa bị cướp và phá hoại. Bằng cách này mang lại lợi ích này, sau khi biến động bạo lực, các nạn nhân đã được giúp đỡ và hòa hợp cộng đồng được phục hồi.

Để thúc đẩy hòa bình trong xã hội hiện đại, cần có nhiều người thực hành đạo đức tôn giáo đạo đức hơn là các giảng sư. Đối thoại liên tôn là điều rất quan trọng để thúc đẩy giao tiếp tích cực và hợp tác giữa các tôn giáo và các nền văn hóa khác nhau. Thông hiểu giá trị của sự hòa hợp cộng đồng, chúng ta nên tiếp tục các cuộc đối thoại liên tôn. Cuối cùng, để kết thúc, tôi xin trích dẫn của lời dạy nổi tiếng của Đức Phật:

“Này các tỳ khưu, hãy cất bước du hành vì lợi ích của nhiều người, vì an lạc của nhiều người, vì lòng thương xót thế gian, vì sự tiến hóa, sự lợi ích, sự an vui của chư thiên và nhân loại” [34]

(Bình Anson lược dịch)

GHI CHÚ

- [1] United Nations Economic and Social Council (ECOSOC). *Peacebuilding and Post-Conflict Recovery*
- [2] ECOSOC. (May 22, 2013). *Implementation of integrated, coherent and coordinated support to South Sudan by the United Nations system*. United Nation. New York. & Resolution 2011/43, “Support to the Republic of South Sudan”
- [3] United Nations Department of Economic and Social Affairs, Office for ECOSOC Support and Coordination. (2006). *ECOSOC Ad Hoc Advisory Groups on African Countries Emerging from Conflict: The Silent Avant-Grade*. New York: United Nations
- [4] United Nations Assistance Mission in Afghanistan(UNAMA)
- [5] United Nations Stabilization Mission in Haiti (MINUSTAH)
- [6] Shapan Adnan. *Religious and Ethnic Violence in Bangladesh and Burma*. University of Oxford
- [7] ibid
- [8] Sirajul Islam and M Ataharul Islam (2012). *Census 2011*. Total Population: 142,319,000. The census populations record from 1872 to 2011. Bangladesh
- [9] Constitution of Bangladesh. *Fundamental Rights Part III, Rule 28.1*
- [10] “Jamaat-e Islami Bangladesh.” *National Encyclopedia of Bangladesh*
- [11] *Indian Census Report 1941*, and *Bangladesh Census report 2011*
- [12] *Buddhist Population: 0.07%*. Bangladesh Bureau of Educational Information and Statistics. The Government of Bangladesh
- [13] “Bangladesh rampage over Facebook Koran image”, *BBC News*. (Sept 30, 2012)
- [14] Inam Ahmed and Julfikar Ali Manik,(Oct 02, 2012). “Please save my future generation.” *The Daily Star Newspaper*
- [15] Haroon Habib.(Jan 08, 2014). “Bangladesh post-poll violence hits minorities.” *The Hindu Newspaper*.
- [16] Syed Badrul Ahsan (Sept 30, 2013). “Ramu, stories of the dark”. *The Daily Star Newspaper*.
- [17] Star Reporter(Mar 01, 2013). “Hindus under attack”. ibid

- [18] Staff Correspondent (April 04, 2013). “2 Buddhist temples attacked.” *ibid*
- [19] Staff Reporter. (Aug 05, 2013). “Banladesh: Bengali settlers set fire on Jumma houses in Matiranga of Khagrachari district.” *Asia Indigenous Peoples Pact* (AIPP).
- [20] Ananta Yusuf.(Jan 17, 2014). “Cover Story - Communal Terror Continues”. *The Daily Star*
- [21] “The past year has seen mounting religious tension in the country as hard-line Buddhist groups have attacked mosques and Muslim-owned businesses, as well as churches and clergy.” BBC News.(Aug 11, 2013), “Sri Lanka Buddhist mob attack Colombo mosque”
- [22] Professor Shapan Adnan. “Religious and Ethnic Violence in Bangladesh and Burma.” University of Oxford
- [23] Gamii Karunasena and Wasantha Rupasinghe. (Jan 09, 2013). “Sri Lanka Buddhist chauvinists provoke violence against Muslims”. *World Socialist Website*
- [24] Hannah Beech.(July 01, 2013). “The Face of Buddhist Terror.” *Times Magazine*
- [25] Y. Karunadasa. (2013). Lecture: *Buddhism and the Issue of Religious Fundamentalism*. The University of Hong Kong
- [26] Bhikkhu Nanamoli and Bhikkhu Bodhi. (2009). *Majjhima Nikāya - 22: Alagaddupama Sutta (The simile of the Snake)*.
- [27] *ibid*. *Upāli Sutta*. p. 484
- [28] Maurice Walshe. (1995). *Digha Nikāya -The Long Discourses of the Buddha. Sigālaka Sutta*. p.469
- [29] Bhikkhu Nanamoli and Bhikkhu Bodhi. (2009). *Majjhima Nikāya - 98: Vāseṭṭha Sutta*. p. 801
- [30] Bhikkhu Bodhi. (2012). The Numerical Discourses of the Buddha. *Āṅguttara Nikāya - iv.164. eyaṃ kiñci subhāsitaṃ sabbaṃ taṃ tassa bhagavato vacanaṃ arahato sammāsambuddhassa*
- [31] Nalin Swaris.(2000). *Buddhism, Human Rights and Social Renewal*, p.124
- [32] *Dhammapada*. quoted in Theresa Der-lan Yeh “The Way to Peace: A Buddhist Perspective”. *International Journal of Peace Studies*, 11 (1), Spring/Summer 2006, P.95

[33] *ibid.*p.99

[34] T.W. Rhys Davids and Hermann Oldenberg (trans.). (1990) *Vinaya Texts*, I.11, p.112

THAM KHẢO

Adnan, Shapan. “Religious and Ethnic Violence in Bangladesh and Burma.” University of Oxford

Ahmed, Inam and Manik, Julfikar Ali. (Oct 02, 2012). “Please save my future generation.” *The Daily Star Newspaper*

Ahsan, Syed Badrul (Sept 30, 2013). “Ramu, stories of the dark.” *The Daily Star Newspaper*

Beech, Hannah. (July 01, 2013). “The Face of Buddhist Terror.” *Times Magazine*

Bhikkhu Bodhi, (2012). *The Numerical Discourses of the Buddha - A Translation of the Aṅguttara Nikāya*. Boston: Wisdom Publication

Gamii Karunasena and Wasantha Rupasinghe. (Jan 09, 2013). *Sri Lanka Buddhist chauvinists provoke violence against Muslims*. World Socialist Website

Habib, Haroon. (Jan 08, 2014). “Bangladesh post-poll violence hits minorities.” *The Hindu Newspaper*

Hood, Ralph W, Jr., Hill, Peter C. and Williamson, W. Paul. (2005) *The Psychology of Religious Fundamentalism*. New York: The Guilford Press

Islam, Sirajul and Islam, M Ataharul (2012). “Census”. In Sirajul Islam and Ahmed A. Jamal. *Banglapedia: National Encyclopedia of Bangladesh* (Second ed.). Dhaka: Asiatic Society of Bangladesh

Karunadasa, Y. (2013). Lecture: *Buddhism and the Issue of Religious Fundamentalism*. The University of Hong Kong

Muller, F. Max. (ed.) (1990) *Vinaya Texts*. trans. T.W. Rhys Davids and Hermann Oldenberg. Delhi: Atlantic Publishers & Distributors

Nanamoli, Bhikkhu and Bodhi, Bhikkhu, (2009). *The Middle Length Discourses of the Buddha - A Translation of the Majjhima Nikāya*. Boston: Wisdom Publication

Swaris, Nalin. (2000). *Buddhism, Human Rights and Social Renewal*. Hong Kong: Asian Human Rights Commission

United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA)

United Nations Department of Economic and Social Affairs, Office for ECOSOC Support and Coordination. (2006). *ECOSOC Ad Hoc Advisory Groups on African Countries Emerging from Conflict: The Silent Avant-Grade*. New York: United Nations

United Nations Economic and Social Council. *Peacebuilding and Post-Conflict Recovery*. United Nations. New York

United Nations Economic and Social Council. (2013) *Implementation of integrated, coherent and coordinated support to South Sudan by the United Nations system*. United Nations. New York

United Nations Economic and Social Council. (2011) *Support to the Republic of South Sudan*, Resolution 2011/43. New York, United Nations

United Nations Stabilization Mission in Haiti (MINUSTAH)

Walshe, Maurice, (1995). *The Long Discourses of the Buddha - A Translation of the Dīgha Nikāya*. Boston: Wisdom Publication

---. “Bangladesh: Bengali settlers set fire on Jumma houses in Matiranga of Khagrachari district”. (Aug 05, 2013). *Asia Indigenous Peoples Pact (AIPP)*

---. *Bangladesh Census Report 2011*. Dhaka: Bangladesh Bureau of Statistics, The Government of Bangladesh

---. “Bangladesh rampage over Facebook Koran image”. *BBC News*. Sept 30, 2012

--- Constitution of Bangladesh. Updated May 17, 2004. Dhaka: Chief Adviser’s Office & Prime Minister’s Office, Government of the People’s Republic of Bangladesh

---. *Dhammapada*. quoted in Theresa Der-lan Yeh (2006) “The Way to Peace: A Buddhist Perspective”. *International Journal of Peace Studies*, 11 (1)

---. “Hindus under attack.” (Mar 01, 2013) and “2 Buddhist temples attacked”. (April 04, 2013). *The Daily Star Newspaper*

---. *Indian Census Report 1941*. New Delhi: Office of the Registrar General & Census Commissioner, Ministry of Home Affairs, Government of India.

- . "Jamaat-e Islami Bangladesh." In Sirajul Islam and Ahmed A. Jamal. *Banglapedia: National Encyclopedia of Bangladesh* (Second ed.). Dhaka: Asiatic Society of Bangladesh